

HÖGRE REVISORSEXAMEN
Del I

Högre revisorsexamen, hösten 2007

December 2007

HÖGRE REVISORSEXAMEN

Allmänt

Datum: 4-5 december 2007
Skrivtid: 2 x 4,5 timmar, varav 4,5 timmar för del I
Hjälpmedel: Alla hjälpmedel är tillåtna förutom kontakt med andra personer (t.ex. via mobiltelefon eller dator)
Krav för godkänt resultat: 75 poäng av 100 utan några särskilda krav på fördelningen av poäng på olika uppgifter

Rekommenderat arbetssätt

Förutsättningarna för godkänt resultat förbättras av ett strukturerat tillvägagångssätt vid genomförandet av provet. Det är av särskild vikt att:

använda tillräckligt med tid för inläsning av praktikfallen
fördela tiden utifrån varje uppgifts svårighetsgrad och poängantal
beakta att frågeställningen kan inrymma många aspekter och ämnesområden

Utformning av svar

Du lämnar alltid dina svar i egenskap av auktoriserad revisor. Vid avgivande av svar bör du:

svara på ett strukturerat sätt med tydligt och korrekt språk
ange motiveringar och hänvisningar samt visa uträkningar
markera eventuella citat med kursiv stil och ange källa

För det fall någon uppgift är oklar finns möjlighet för provvakten att kontakta provkonstruktören för eventuellt förtydligande.

Bedömning

Bedömningen av svar, som ska lämnas på bifogade svarsblanketter eller utskrifter från PC, sker utifrån en svarsmall. Alternativa svar kan - beroende på motiveringar - också beaktas vid bedömningen.

Svar på varje uppgift - eller deluppgift - bedöms enligt följande princip i exempelvis en fråga omfattande fyra poäng:

Poängsättningen innebär följande:

4 p - Bra svar
3 p - Tillfredsställande svar
2 p - Vissa brister

Högre revisorsexamen, hösten 2007

1 p - Stora brister

0 p - Uteblivet eller felaktigt svar

Uppgift

Poäng

1. Excellent Services Sweden AB

24

2. Tools International AB (publ.)

26

Lycka till!

1. Excellent Services Sweden AB (24 poäng)

Bakgrund

Excellent Services Sweden AB (ESSAB) är ett helägt dotterföretag till det tyska företaget Ausgezeichnete Bedienigungen GmbH (ABG). ABG ägs av familjen Bentzer boende i Dortmund. Moderföretaget har utvecklat simuleringsprogram för bygg- och anläggningsindustrin innefattande kvalificerade CAD-program och kalkylsystem. Under senare år har koncernen fått allt större konkurrens av indiska tillverkare som kan erbjuda motsvarande produkter till lägre priser.

Det svenska dotterföretaget marknadsför och säljer produkterna utvecklade av moderföretaget. Omsättningen 2005 uppgick till 245 mnkr med ett resultat före skatt på -12 mnkr. Eget kapital uppgick den 31 december 2005 till 15 mnkr varav aktiekapitalet 8 mnkr.

Du är vald revisor i ESSAB sedan 1998. ESSAB följer Bokföringsnämndens allmänna råd. Räkenskapsår är kalenderår.

Deluppgift 1.1

Företaget har vikande lönsamhet sedan ett flertal år tillbaka. I samband med upprättandet av periodbokslut per 30 september 2006 konstaterades att företagets egna kapital understeg hälften av det registrerade aktiekapitalet. Styrelsen beslöt därför i oktober 2006 att upprätta en kontrollbalansräkning.

I kontrollbalansräkningen värderas pågående uppdrag till bedömt verkligt värde till skillnad mot i företagets egen redovisning där uppdragen värderas till nedlagda kostnader. Vidare har i balansräkningen redovisats uppskjuten skattefordran om 7 mnkr avseende de sammanlagda förlustavdragen vilka inklusive delårsresultatet uppgår till 25 mnkr. Företaget har också aktiverat 3 mnkr avseende utgifter för ett nytt administrativt system. Systemet som i sin helhet utvecklats internt kommer att medföra väsentliga besparingar för företaget när det är infört.

Uppgift (8 p)

- a. Ta ställning till riktigheten i de gjorda justeringarna avseende:

Redovisning av pågående arbete till verkligt värde.
Aktivering av uppskjuten skattefordran avseende förlustavdrag
Aktivering av utgifterna för nytt administrativt system.

- b. Utforma förslag till revisorsyttrande för din granskning av kontrollbalansräkningen.

Deluppgift 1.2

I december 2006 erhöll företaget ett aktieägartillskott från ABG. Efter erhållet aktieägartillskott är det registrerade aktiekapitalet i sin helhet återställt. Omsättningen 2006 uppgick till 238 mnkr. Årets förlust uppgick till 8 mnkr. Eget kapital uppgick till 25 mnkr. Revisionen av 2006 års räkenskaper och förvaltning är nu avslutad och du har erhållit en underskriven årsredovisning för 2006. Efter avslutad revision kvarstår nedanstående frågeställningar:

Företaget har i sin helhet intäktsfört erhållna licensavgifter i samband med betalning. Licenser löper på ett år och betalas i förskott. Vidare har ESSAB ett åtagande att åtgärda programfel under den period som licensen löper varför du ifrågasätter redovisningen. Motsvarande fel gjordes även föregående år. Din bedömning är att intäkter motsvarande 6 mnkr borde ha redovisats som en förutbetalad intäkt. Felet är ungefär lika stort som den 31 december 2005.

En tidigare verkställande direktör i ESSAB har under räkenskapsåret stämt företaget på 4 mnkr avseende utebliven bonus. Stämningen avvisas helt av ESSAB. Den tidigare verkställande direktören var verksam i ESSAB till och med våren 2005 då han entledigades till följd av oenighet om verksamhetens framtida inriktning. I samband härmed utbetalades avgångsvederlag enligt anställningsavtalet. I stämningen hänvisas till skrivelser i den tidigare verkställande direktörens anställningsavtal om bonus. Vid din granskning av anställningsavtalet framgår att parterna var eniga om att den tidigare verkställande direktören skulle ha möjlighet att erhålla bonus från och med räkenskapsåret 2004 enligt en modell som skulle utarbetas i samråd mellan parterna. Ett förslag till bonusmodell utarbetades av verkställande direktören men godkändes inte av styrelsen. Enligt förslaget skulle bonus utgå baserat på ett antal parametrar. Om bonusmodellen fastställdes skulle detta ha resulterat i en bonus på 4 mnkr. Vid din granskning har du erhållit ett yttrande från en advokat där advokatens bedömning är att ESSAB har goda skäl att avvisa anspråket. Advokatens bedömning är att ESSAB kommer att vinna tvisten. Inga upplysningar om tvisten har lämnats i årsredovisningen.

ESSAB har en utstående kundfordran på 2 mnkr som har varit förfallen sedan september 2006. Företagets ledningsgrupp är oenig om fordrans värdering där affärsområdeschefen anser att fordran bör skrivas ned till noll. Hans argument för nedskrivning är att enligt företagets värderingsprincip så ska alla kundfordringar som är

förfallna sedan mer än 60 dagar skrivs ned till noll. Verkställande direktören och majoriteten av ledningsgruppen anser att den ska tas upp till fullt belopp med hänvisning till att det handlar om en gammal kund som alltid har gjort rätt för sig. I din granskning har du genomfört en saldoförfrågan där kunden har bekräftat beloppet. Du har också haft möjlighet att ta del av ett preliminärt bokslut för kunden som visar att kunden har en god finansiell ställning. I förslaget till årsredovisning har kundfordran tagits upp till sitt fulla belopp.

Uppgift (12p)

Ta ställning till ovanstående frågeställningar inför avgivande av revisionsberättelse samt utforma förslag till revisionsberättelse med hjälp av bifogade rapportmall. Bortse från eventuella skattekonsekvenser.

Deluppgift 1.3

ESSAB:s lönsamhet fortsätter att försämrans under första halvåret 2007. I maj 2007 får företaget besked om att dess största kund valt en annan leverantör. Företagets prognos indikerar att åtaganden mot leverantörer och andra intressenter inte kommer att kunna fullgöras. I samband härmed blir du kontaktad av ekonomichefen som informerar dig om att företaget har varit tvunget att göra vissa prioriteringar vid betalning till externa leverantörer. Härvid har prioriterats för verksamheten kritiska svenska leverantörer, vilka har erhållit betalning, innan skulderna förfallit till betalning. Andra leverantörer har fått vänta på betalning. Detta har beslutats i styrelsen i syfte att rädda verksamheten. Leverantörerna har inte informerats om den prekära situationen.

Ekonomichefen vill diskutera vilka eventuella konsekvenser sådant förfarande kan få för styrelsens ledamöter. Även om den ekonomiska situationen är försämrad har det efter aktieägartillskottet i december 2006 konstaterats att företaget för tillfället inte befinner sig i en kontrollbalanssituation.

Uppgift (4p)

Vad svarar du ekonomichefen avseende vilka risker som aktualiseras för styrelsens ledamöter?

2. Tools International AB (publ.) (26 poäng)

Bakgrund

Tools International AB (TIAB) är moderföretag i en koncern som tillverkar och säljer verktyg. TIAB är noterat på Stockholmsbörsen. Största ägare är ett investmentföretag som äger 23 % av aktierna. Koncernens omsättning under 2006 uppgick till 5 700 mnkr med ett resultat före finansiella poster på 750 mnkr. Koncernen har en vittomfattande internationell verksamhet. Produktionsanläggningar i Sverige, Frankrike och Tjeckien drivs i separata dotterföretag. Härutöver finns dotterföretag i form av säljbolag i tolv länder.

Moderföretagets koncernredovisning upprättas enligt IFRS och koncernen tillämpar kalenderår som räkenskapsår. Du är vald revisor i TIAB sedan 2005.

Deluppgift 2.1

I maj 2007 har ni ett planeringsmöte för att planera revisionen för 2007. Vid mötet informerar ekonomichefen Johanna Bengtsson om att ledningen har fått i uppdrag att ta fram förslag till nytt bonusprogram för ledningsgruppen i moderföretaget. Förslaget ska presenteras för styrelsen vid nästkommande styrelsemöte den 6 juni 2007. Johanna presenterar vid mötet huvuddragen i det nya bonusprogrammet. I korthet innefattar bonusprogrammet följande parametrar:

Bonus ska utgå till en ledningsgrupp om fem personer. Bonusen motsvarar 20% av koncernens resultat till den del det överstiger 12% i vinstmarginal. Med vinstmarginal menas resultat före finansiella poster i förhållande till omsättning.

Bonus ska utgå i form av aktier i TIAB.

Vid beräkning av antalet aktier som ska utgå till respektive person ska erhållen bonus divideras med genomsnittlig börskurs för bonusgrundande år med avdrag för en rabatt på 20%.

Bonus inkluderar eventuella kostnader för sociala avgifter.

Johanna har gjort beräkningar av vilka kostnader som kan uppkomma till följd av bonusprogrammet. Beräkningarna indikerar att betydande belopp kan komma att utgå. Du vill därför på eget initiativ beräkna hur stor kostnaden för bonus skulle bli baserat på prognostiserat resultat för 2007. Enligt senaste prognosen förväntas omsättningen för 2007 öka med 25% medan vinstmarginalen förväntas öka med 10%. Genomsnittskursen för aktien 2007 antas uppgå till 200 kronor.

Uppgift (6p)

Beräkna hur stor den sammanlagda kostnaden för bonusprogrammet förväntas bli 2007.

Deluppgift 2.2

Under hösten 2007 blir du ånyo kontaktad av ekonomichefen. Ekonomiavdelningen har precis inlett arbetet med att upprätta årsredovisning för 2007 innefattande genomgång av vilka områden som behöver förbättras och förändras. Vid mötet konstaterades att företagets rapport avseende bolagsstyrning behöver förbättras. Särskilt gäller detta avsnittet avseende intern kontroll som i dagsläget endast innehåller en summarisk beskrivning av det sätt på vilket den interna kontrollen är organiserad. Företaget har också fått dåliga utvärderingar av denna del av årsredovisningen. Företaget har därför beslutat att väsentligen uppgradera avsnittet om intern kontroll i bolagsstyrningsrapporten. Johanna har hört talas om COSO-modellen som ett etablerat ramverk för intern kontroll som bör utgöra ett bra stöd för upprättandet av rapporten. Johanna kontaktar därför dig och ber dig om förslag till innehåll i avsnittet om intern kontroll i bolagsstyrningsrapporten.

Uppgift (8p)

Redogör för fem konkreta förslag till innehåll i avsnittet om intern kontroll i bolagsstyrningsrapporten. Dina förslag ska omfatta samtliga de fem komponenter som COSO anger som viktiga.

Deluppgift 2.3

I oktober 2007 lämnar TIAB ett offentligt bud att förvärva samtliga aktier i Verktygskompaniet AB. Verktygskompaniet AB är TIAB:s största konkurrent på den nordiska marknaden och omsatte under 2006 2 400 mnkr med ett resultat före skatt på 325 mnkr. Verktygskompaniet AB är ett onoterat familjeföretag och förvärvet kommer att ske genom kontant betalning. Avsikten är att förvärvet ska finansieras med en nyemission till befintliga aktieägare i TIAB varför ett prospekt måste upprättas. I samband med upprättandet av prospektet som ska ligga till underlag för nyemissionen blir du kontaktad av ekonomichefen där han undrar om företaget är skyldigt att upprätta en proformaredovisning och i så fall vilken information den ska innehålla.

Uppgift (6p)

- a. Behöver proformaredovisning upprättas och medtas i prospektet?
- b. Oaktat ditt svar i a) vilken information ska en proformaredovisning innehålla?

Deluppgift 2.4

Revisionen för 2007 är nu avslutad och du medverkar på ett styrelsemöte för avrapporteringen av revisionen för det gångna året. Efter din föredragning får du ett antal frågor.

En av styrelseledamöterna frågar dig om skillnaderna mellan förmånsbestämda och avgiftsbestämda pensionsåtaganden och vilka väsentliga skillnader valet av plan får för redovisat resultat.

En av styrelseledamöterna har noterat att en pant i form av aktier i dotterföretag som ställts som säkerhet för vissa lån har redovisats till olika värden i moderföretagets årsredovisning och i koncernredovisningen och han frågar dig hur sådana skillnader motiveras.

Uppgift (6p)

Vad svarar du på frågorna från styrelseledamöterna? De förväntar sig kortfattade svar.